

mus számára fölfoghatatlan — didaktikai érték valósul meg a karban-beszéltetésben.

Az előadás után kiadott kérdőívek válasza szerint az előadónak teljes mértékben sikerült a kar használatának jelentőségéről a hallgatóságot meggyőznie.

A május havi ülés az áll. Baross G. gimnáziumban volt.

Dr. Karl János szakosztályi elnök bevezetőjében megemlékezett Vives Lajos, a nagynevű spanyol pedagógus halálának 400 éves évfordulójáról.

Vives Lajos az anyanyelv tanításának hangsúlyozása, a környezetből való kiindulás gondolatának felismerése, a történelemtanítás irányelveinek helyes megjelölése, s végül a természettudományokban az összefüggések fontosságának kiemelése által szinte korszakalkotó jelentőségre emelkedett a neveléstudomány alapvetésében. Ő volt az, aki elsőnek fordította a figyelmet az egyéniség és képesség vizsgálatára, a nevelőt pedig azáltal, hogy az isteni Mester tanítványának nevezte, a legbőb p edesztálra emelte.

A második előadó, dr. Krammer Jenő *Kisebbségi nevelés a Felvidéken* címmel tartott szabadelőadást.

A húsz éves megszállás keserves esztendőiben a magyar kisebbség iskoláinak, tanárainak és nem utolsósorban a magyar tanulói ifjúságnak heroikus erőfeszítései tárultak fel előttünk a magvas előadásban.

A megszállás egész ideje alatt valóságos szakadék tátongott az iskola hivatalos világa és a magyarság lelkiülete között. Az iskolában csak elejtett szavakban szöveghez fűzött megjegyzésekben, néha csak egy-egy gesztusban fejeződhetett ki a magyarság külön mondanivalója. Az iskolán kívüli magatartásban három időszakot lehet világosan megkülönböztetni. A hosszantartó néma ellenállás idejét; majd ezt az illúziók kora váltotta fel, amikor az újonnan felnőtt ifjúság a dunai

népek összefogásában és a társadalmi rend megváltoztatásában látta feladatát. Csak a harmadik időszakban jött rá a magyarság egészen világosan arra, hogy a kisebbségi sorsban élőknek nem lehet más feladatuk, mint a *cselekvő nemzetvédelem*. Az erők összefogása, az értékek megőrzése, az összetartozás ápolása minden lehető helyen és alkalommal (könyvtárak, önképzőkör, cserkészlet, sport, iskolán kívüli népművelés stb.)

Míg tehát az anyaországiaknak nevelői munkája gazdag eszmei megalapozást nyerhetett, a felvidéki kisebbség életében a mindennapos gyakorlat fejlődött ki erőteljesebben, s ilyenformán szerencsésen egészíthetik ki egymást.

Dr. Bartos Imre előadása következett ezután. Címe: *Surlódások nevelésünk elmélete és gyakorlata között*.

Abból indult ki, hogy a nevelés jelentősége egyre nő és a neveléstudománynak még sincs meg a becsülete. Mindenki érteni akar hozzá, és minden pedagógia előképzettség nélkül vállalják a nevelés munkáját (katonák, levéltérek). Kívánatos volna ezért a nevelők rendjének közös nevezőre hozása. Egységesebb vezetés alá kellene venni az ifjúsági egyesületeket is, nehogy egymásnak ellentétes tanítással zavart keltsenek a növendék lelkében. Azzal a megállapítással zárta előadását, hogy ha a nevelés gyakorlatából sikerül kiküszöbölni a surlódásokat, jobban megközelíthetjük az elmélet célkitűzéseit, s a neveléstudománynak is nagyobb megbecsülést biztosíthatunk.

A középiskolai szakosztály ezen ötödik ülésével zárta a jelen tanévi működését. A jelen lévő dr. Várkonyi Hildebrand egyet. tanár, az egyesület elnöke meleg köszönetet mondott a szakosztálynak a szép teljesítményekért.

(m. i.)

Vallásos nevelés az Egyesült Államokban.

Az *Education*, bostoni pedagógiai folyóirat az 1939/40. tanév elején an-

kétot rendezett s hat elméleti nevelő és gyakorlati szakember írásban összegezte a vallásos oktatással kapcsolatos különböző megnyilatkozásokat.

A vallott felfogás korántsem egységes, aminthogy az egész kérdésben mind a mai napig nem sikerült a tagállamoknak megegyezniök. Mindazonáltal megállapítható, hogy akkora fontosságot ma nem tulajdonítanak a vallás-oktatásnak az Egyesült Államokban, mint amekkora a 17. és 18. században volt; a demokrácia és liberálizmus e téren is éreztette hatását. Vannak államok, melyek törvényei kötelezővé teszik a bibliaválasztást, mások csak megengedik, némelyek megtiltják, ismét mások pedig a növendékek szabad választásának tárgyává teszik. Sőt olyan államok is vannak, amelyek sehogyan sem intézkedtek; egyszerűen hallgatnak. Ez utóbbiakban a kérdés körül felmerült vitákban maguk a bíróságok sem helyezkednek egységes álláspontra, annál kevésbbé, mert a Supreme Court még nem nyilvánított véleményt a vallási vitákban. Ilyen körülmények között sokan vannak, kik nyíltan bevallják, hogy a vallásos nevelés tekintetében sehol a világon nincsenek a gyermekek olyan siralmas helyzetben, mint az Egyesült Államokban. Természetes, hogy a felekezetek képviselői — protestáns és katolikus részen egyaránt — azon vannak, hogy ezt az égető kérdést ne vonják be a demokrácia és kollektívizmus körül megindult világnézeti harcba, hanem azt a célt tartják elérendőnek, hogy a tanulók ne csak művelt gentleman-ek legyenek, de mélyeséges vallási meggyőződésben élő erkölcsi egyéniség k is.

Dr. Németh Sándor.

Modern nyelvoktatási szemle.

Ugyancsak az *Education* 1939. évi áprilisi számát a modern nyelvoktatásnak szenteli, de nem annyira módszertani, mint inkább a művelődés tartalmának nevelő értékbeli szempontjaiból. Az indoklás az, hogy a modern nyelv-

vek tanárai leghivatottabbak arra, hogy a népek jellegzetes és egymástól gyakran eltérő gondolat- és érzelmivilágában is könnyen fölfedezhető közös emberi vonásokra rávilágítsanak és ezzel a kölcsönös megértés és az emberi szolidaritás útját egyengessék.

Franciaországban a modern nyelvek kiegészítő tanfolyamok formájában már az elemi iskolákban is szóhoz jutnak. A középiskolák három tagozata közül a latin és görög tagozatban *egy*, a latin és modern tagozatban és a latin nélküli tiszta tagozatban *két* modern nyelv tanítása kötelező; ezek óraszám az egész heti óraszám $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$ részét teszi. Egy új reform további óraszám-emelést tűzött ki. A modern nyelvek közül a diákság 65 %-a angolt, 25 %-a németet, 10 %-a pedig olaszt, illetve spanyolt tanul. Az afrikai és ázsiai gyakorlatokon azonban az arab nyelv szerepe az előbbiekkal teljesen egyenrangú modern nyelvként. Az arabot tanuló algeri diák tehát egyetemi tanulmányait bármely francia egyetemen ugyanúgy folytathatja, mint pl. a toulousei középiskola növendéke, aki a spanyolt tanulta. A francia neveési rendszerben a modern nyelvek tanításának vezető szerepe van, mégpedig nemcsak gyakorlati, hanem művelődési célok szempontjából is. A cél ugyanis, mint ezt a közoktatásügyi minisztérium utasításai világosan meghatározzák, kettős: hasznosság és kultúra. Az oktatónak arra kell törekednie, hogy az idegen nyelvet tanuló diák köré az igazi élmény valószínűségét varázsolja. Diáklevelezések, tanulmányi ösztöndíjak, oktatófilmek, a rádió és beszélőgépek a tanításban való felhasználása mind azt a célt szolgálja, hogy a tanuló számára az idegen nép szellemi és lelki alkatát hozzáférhetővé tegye.

Németország iskolapolitikájában is arra törekedett, hogy az iskolák arnyalati különbségeinek megszüntetésével a nevelés területén eddig szétbontva érvényesülő energiákat erőteljes egységbe